

"Təsdiq edirəm"
Tədris məsələləri üzrə prorektor v.i.e:
 dos. Zaur Məmmədov
" " " 2026-cı il

Fənn sillabusu

İxtisasın sifri və adı: 6008006 -Sosial iş

Fakültə: Tarix-coğrafiya və incəsənət

Kafedra: Pedaqogika, psixologiya və incəsənət

I. Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: S/f Ahıllarla sosial iş.

Fənn proqramı: (Azərbaycan Universiteti "Sosial iş" ixtisası üzrə bakalavr hazırlığı üçün 25.01.2018-ci il tarixli iclasının (pr № 5) qərarına əsasən təsdiqlənmişdir.)

Kodu: İPFS-B03

Tədris ili: II (2025/2026) Semestr: IV

Tədris yükü: Cəmi: 210 saat Auditoriya saati-75 (45 saat mühazirə, 30 saat seminar)

Təhsilalma forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 7 kredit

II. Müəllim haqqında məlumat:

Soyadı, adı, ata adı, elmi dərəcəsi və elmi adı: Məmmədova Sədabə Məmməd qızı, b/m.

Kafedranın ünvanı: Lənkəran şəhəri, Ə. Məmmədov küçəsi 19

Məsləhət günləri və saati: 1-ci gün saat 14.00-16.00

E-mail ünvanı: s.mammad1007@gmail.com

III. Təvsiyə olunan dərsliklər, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər:

1. Cavid Şahmalıyev . Sosial iş bacarıqları, Bakı. 2018

2. Rəna Məmmədova, Sosial işə giriş. Ali məktəblər üçün dərs vəsaiti. Bakı, "Ecoprint", 2019

3. Sosial işin əsasları. Müntəxəbat. I hissə. Bakı: Bakı Universiteti nəşriyyatı, 2006.

4. Azərbaycan Respublikasının 2022–2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası, Bakı 2026

5. A.D. Zamanov, H.L Əliyeva. Sosial işin əsasları. Bakı 2015

6. M.Zeynalova, İnsan alveri qurbanlarının reabilitasiyası və sosial reintegrasiyasına dair metodiki vəsait, 2010

7. Mətləb Mahmudov, İdarəetmə nəzəriyyəsi. Dərsli, Elm və təhsil 2012

8. BRIAN L. KELLY. Group Work in Health Care Settings. 2017

9. Charles Zastrow. Sosial Hizmet Giriş. 2015

10. <https://healthfully.com/types-social-work-groups-8701111.html>

11. https://www.academia.edu/4128447/social_group_work

IV. Prerekvizit fənlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən başqa bir fənnin tədrisinə zərurət yoxdur.

V. Korekvizitlər: Fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda başqa bir fənnin tədrisinə zərurət yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi:

Fənnin məqsədi tədris olunan mövzular üzrə tələbələri ahıllarla sosial iş zamanı zəruri olan etik, bilik, bacarıq və verdişləri inkişaf etdirməklə yanaşı, göstərilən digər nəticələrə nail olmaqdan ibarətdir:

-tələbələri sosial işdə müdaxilə metodları haqda məlumatlandırmaq;

-tələbələri böhran vəziyyətlərində olan ahıllarla müdaxilə üsulları ilə tanış etmək və s. fənnin tədrisinin əsas məqsədlərindən biri hesab edilir.

Həmçinin, ahıllarla bağlı qəbul olunmuş qanunla və müxtəlif sərəncamlarla, ahil evlərinin yerləşdiyi ərazilərlə, yaradılan sərəit bərəsində tələbələrə məlumat vermək-onları gələcəyin kadr

kimi yetişmələrində yol göstərmək məqsədi daşıyır. Tədris planına uyğun olaraq bu kurs bakalavr səviyyəsinin tələbələri üçün müstəqil fənn kimi tədris olunur..

Kursun tədrisində ilk növbədə "Ahiylarla sosial iş" fənninin mövzusu, vəzifələri, əsas problemləri, ayrı-ayrı bölmələri barədə izahlar yer verilir. Tələbələr fənni öyrənməklə sosial işlə bağlı zəruri biliklərə yiyələneçəklər.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər:

Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı LDU-nun Elmi Şurasının 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə:

Fənn üzrə tələbələr bilikli 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Yəni tələbələr fənn üzrə toplaya biləcəyi balın maksimum miqdarı 100-ə bərabərdir. Bu balın yarısı (50 balı) tələbənin semestr müddətində fəaliyyətinin nəticəsinə (carli qiymətləndirmə), digər yarısı isə (digər 50 balı) imtahanın nəticəsinə görə verilir.

Fənn üzrə carli qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 bala aşağıdakılar daxildir:

- 20 bal - seminar dərslərində fəaliyyətinə görə;

- 30 bal - kollokviumların nəticələrinə görə.

Qiymətləndirmə zamanı LDU-nun Elmi Şurasının 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir. İmtahan yazılı şəkildə aparılır və imtahan biletinə bir qayda olaraq fənn üzrə tədris olunan mövzulara aid 5 sual daxil edilir. Hər sual maksimum 10 bal olmaqla qiymətləndirilir (aşağıda qeyd olunan qiymət meyarına əsasən) ki, bu da toplamda fənn üzrə aralıq qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 balı təşkil edir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

-10 bal- tələbə keçilmiş material dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəfli.

-9 bal- tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açar bilir.

-8 bal- tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;

-7 bal- tələbə keçilmiş material başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir

-6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.

-5 bal- tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.

-4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;

- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;

- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.

-0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahana qədərki ballar əsasında)

Nö	Bal aralığı(göstərilən ballar daxil olmaqla)	Hərflə İşarəsi	Sözlə yazılışı
1.	91-100 bal	A	əla
2.	81-90 bal	B	çox yaxşı
3.	71-80 bal	C	yaxşı
4.	61-70 bal	D	kafi
5.	51-60 bal	E	qənaətbəxş
6.	50- baldan aşağı	F	qeyri- kafi

IX. Davranış qaydalarının pozulması:

Tələbə Universitetin Daxili İntizam qaydalarını pozduqda onun barəsində mövcud qanunvericilik cərcivəsində müvafiq tədbir görülməkdir.

X. Təqvim mövzu planı: Mühazirə 45 saat; Seminar: 30 saat;

No	Keçiriləcək mövzuların məzmunu Mühazirə	Müh.	Sem.	Tarix
1.	Mövzu №1. Ahıl insanlarla sosial işin xüsusiyyətləri Plan: 1. Demografiya və yaşlılıq 2. Urbanizasiya və yaşlılıq 3. Təbii artım 4. Demografiyada ahılların yeri Mənbə: (1-5)	2		
2.	Mövzu № 2. Ahıllıq dövrü və ahıllıq haqqında nəzəriyyələr Plan: 1. Ahıllığa dair bioloji nəzəriyyələr 2. Fəaliyyət nəzəriyyəsi. Fiziki Problemlər 3. Ahıllığa dair psixososial nəzəriyyələr. Psixoloji Çətinliklər Mənbə: (2-4)	2		
3.	Mövzu № 3. Yaşlılığa dair bioloji nəzəriyyələr Plan: 1. Həyat Sürəti (Enerjisi) nəzəriyyəsi 2. İmmunologiya yaşlanma nəzəriyyəsi 3. Autoimmune nəzəriyyəsi. Aşınma və köhnəlmə nəzəriyyəsi 4. Genetik Yaşlanma nəzəriyyələri Mənbə: (1-6)	2		
4	Mövzu №4 . Sosial yaşlanma nəzəriyyələri Plan: 1. Həyatdan geri qalma nəzəriyyəsi 2. Fəaliyyət nəzəriyyəsi 3. Sadıqlıq, əskiklik, alt mədəniyyət nəzəriyyələri	2		
5	Mövzu №5 . Gerontologiya elmi Plan: 1. Gerontologiya elmi haqqında məlumat 2. Sosial və psixoloji gerontologiya 3. Yaşlıların rastlaşdıqları problemlər Mənbə: (1-3;6-7)	2		
6	Mövzu №6. Geriatriya elmi Plan: 1. Geriatriya elmi haqqında məlumat 2. Yaşlıların rastlaşdıqları problemlər Mənbə: (3-5; 7-8)	2		
7	Mövzu №7. Pik xəstəliyi Plan: 1. Pik xəstəliyi 2. Qocalıq psixozu Mənbə: (1-4;)	2		
8	Mövzu №8. Psixi sağlamlığın ahılların davranışına təsiri Plan: 1. Depressiya 2. Depressiyanın növləri Mənbə: (3-6)	2		

9	Mövzu №9. Yaşlıların əsas ehtiyacları Plan: 1.Yaşlıların əsas ehtiyacları 2.Psixi sağlamlıq və yaşlanma 3.Altsaymer xəstəliyi Mənbə: (1-5)	2		
10.	Mövzu №10. Ahıllarla aparılan sosial iş təcrübəsi zamanı dəyərlər və etika Plan: 1. Ahıllara qarşı xoşagəlməz rəftar 2. Yaşlıları pis rəftardan qorumağın yolları Mənbə: (1-4)	2		
11	Mövzu № 11. Ahıllara qarşı zorakılıq Plan: 1. Ahıllara qarşı zorakılıq növləri 2. Ahıllara qarşı istismar Mənbə: (1-5)	2		
12.	Mövzu №12. Ahıllarla sosial iş zamanı müdaxilə alətləri Plan: 1. Ahılığa hazırlıq proqramı. 2. Ahıllarla konsultasiya: onların sosial, psixoloji, iqtisadi problemləri ilə bağlı konsultasiyalar. Mənbə: (2-6)	2		
13.	Mövzu № 13. Azərbaycan Respublikasında ahıllara göstərilən xidmətlər Plan: 1. Ahıllar haqqında qanun. 2.Tənha ahıllar üçün göstərilən sosial xidmətlər. 3. Qocalar evi. Mənbə: (1-5)	2		
14.	Mövzu №14. Ahıllar və cəmiyyət Plan: 1.Ahıl insanların cəmiyyətdəki yeri. 2.Ənənəvi cəmiyyətlərdə yaşlılıq. 3.Müasir cəmiyyətdə ahıl. Mənbə: (1-4)	2		
15.	Mövzu №15. Ailədə və cəmiyyətdə ahılın rolu Plan: 1.Yaşlıların sağlamlıq vəziyyəti 2.Ahıl adamların psixi problemləri Mənbə: (2, 6)	2		
16.	Mövzu №16. Azərbaycanda sosial xidmət müəssisələri Plan: 1. Tənha ahıllara göstərilən sosial xidmət formaları. 2. İnternat evləri və pansionatlarda yaşayan ahıl vətəndaşlara göstərilən sosial-məişət və tibbi xidmət. Mənbə: (1-5)	2		
17.	Mövzu №17. Ahıllara göstərilən qayğı Plan: 1. Dövlətin ahıllara göstərdiyi qayğı 2. Xüsusi qayğıya ehtiyac olan şəxslərə göstərilən sosial xidmətlərin genişləndirilməsi Mənbə: (1-4;7-9)	2		

18.	Mövzu №18. Ahıllarla keys menecmentli təcrübəsi Plan: 1. Yaşlılarla keys menecment təcrübəsi 2. Keys menecmentin məqsədləri. Mənbə: (2-6)	2		
19.	Mövzu № 19. Beynəlxalq təcrübədə yaşlıların rifahı üçün istiqamətlənmiş sosial siyasət Plan: 1. Ahıllarla sosial işin xüsusiyyətləri 2. Ahıllara istiqamətli sosial siyasət tətbiqi nümunələri Mənbə: (1-5)	2		
20	Mövzu №20. Ahılların sosial müdafiəsi Plan: 1. Azərbaycanca ahıllarla bağlı dövlət siyasəti 2. Sosial xidmət sahəsində ahılların hüquqları Mənbə: (1-6)	2		
21	Mövzu №21. Ahılların pensiya təminatı Plan: 1. Ahılların pensiya təminatı 2. Ailə həkimliyi institutu Mənbə: (2-6)	2		
22	Mövzu № 22. Ahıllar və müasir cəmiyyət Plan: 1. Müasir cəmiyyətdə ahılların rolu. 2. Yaşlılarla gənclər arasında qarşılıqlı münasibətlər 3. Müasir sosial sferanın yaşlılara təsiri Mənbə: (1-5)	2		
23	Mövzu №23. Ahıllara qarşı diskriminasiya Plan: 1. Diskriminasiya problemi. Mənbə: (1-6)	1		
Cəmi		45 s		

Seminar		
1	Ahıl insanlarla sosial işin xüsusiyyətləri. Yaşlılığa dair bioloji nəzəriyyələr	2
2	Gerontologiya elmi. Geriatriya elmi. Pik xəstəliyi	2
3	Psixi sağlamlığın ahılların davranışına təsiri. Yaşlıların əsas ehtiyacları	2
4	Ahıllarla aparılan sosial iş təcrübəsi zamanı dəyərlər və etika Ahıllara qarşı zorakılıq. Azərbaycan Respublikasında ahıllara göstərilən xidmətlər	2
5	Ahıllar və cəmiyyət. Ailədə və cəmiyyətdə ahılın rolu.	2
6	Azərbaycanda sosial xidmət müəssisələri. Ahıllara göstərilən qayğı	2
7	Beynəlxalq təcrübədə yaşlıların rifahı üçün istiqamətlənmiş sosial siyasət. Ahılların sosial müdafiəsi	2
8	Ahılların pensiya təminatı	1
Cəmi:		15 s.

XI.Fənn üzrə tələblər:

Fənnin tədrisinin sonunda tələbələr aşağıdakıları bilməli və bacarmalıdırlar:

- tələbələr Ahıllarla sosial iş zamanı zəruri olan etik bilik, bacarıq və verdişləri inkişaf etdirəlidirlər;
- tələbələr ahıllarla bağlı dövlət proqramları və layihələri ilə tanış olmalıdırlar;

- tələbələr ahıllarla sosial işdə müdaxilə metodları haqqında məlumatlandırılmalıdırlar;

XII.Fənnin tədrisi üçün nəzərdə tutulan tədris və öyrənmə metodları:

- mühazirə, seminar, praktiki tapşırıqlar
- təqdimat və müzakirə
- debat və dəyirmi masa ətrafında mövzu müzakirələri
- müstəqil iş/araşdırma

XIII.Fənn üzrə təlim nəticələri:

FTN 1. Ahıl insanlarla sosial işin xüsusiyyətlərini, ahıllıq dövrü və ahıllıq haqqında nəzəriyyələri bilir.

FTN 2. Ahıl insanlar üçün sağlamlıq metodlarını izah edir. Psixi sağlamlığın ahılların davranışına təsiri, Altsaymer, Demensiya, Pik xəstəliklərinin yaşlılara təsiri və fəsadları barədə lazımı məlumata nail olmaq.

FTN 3. Azərbaycan Respublikasında tənha ahıllarla bağlı dövlət siyasətini təhlil edir və qiymətləndirir. Ahıllara qarşı zorakılıq, onlarla mübarizə üsulları barədə məlumatlandırır, bunları hüquq mühafizə əməkdaşları ilə birgə həll etməyi bacarır.

FTN 4. Ahıllara qulluğun beynəlxalq modellərini bilir. Beynəlxalq təcrübədə yaşlıların rifahı üçün istiqamətlənmiş sosial siyasət barədə uyğun məlumatlara yiyələnir. Eyni zamanda bununla yanaşı Azərbaycanda sosial xidmət müəssisələrinin yerləşdiyi ərazilər və görülən işlər barədə dolğun məlumatları bilir.

FTN 5. Ahıllarla gənc nəslin nümayəndələri arasında münasibətlərin xüsusiyyətlərini izah edir. Ahıl insanların cəmiyyətdəki yeri, Sosial xidmət sahəsində ahılların hüquqları, pensiya təminatı haqqında məlumatlıdır. Ahılların sosial müdafiəsi kimi işlərin hüquqi müstəvidə ahıl şəxsin iştirakı və ya razılıq olan sənədləşmə prosesinin həlli yollarını bilir.

FTN 6. Ahıllarla gənc nəslin nümayəndələri arasında münasibətlərin xüsusiyyətlərini bilir. Yaşlılarla gənclər arasında qarşılıqlı münasibətləri necə tənzimləməli və müasir sosial sferanın yaşlılara etdiyi müsbət və mənfi təsirləri tapmaq üçün üsullara yiyələnir.

XIV.Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XV.Kollokvium sualları

I kollokvium sualları

1. Demografiya və yaşlılıq
2. Urbanizasiya və yaşlılıq.
3. Təbii artım.
4. Demografiyada ahılların yeri.
5. Ahıllığa dair bioloji nəzəriyyələr
6. Fəaliyyət nəzəriyyəsi. Fiziki Problemlər
7. Ahıllığa dair psixososial nəzəriyyələr. Psixoloji Çətinliklər
8. Həyat Sürəti (Enerjisi) nəzəriyyəsi
9. İmmunologiya yaşlanma nəzəriyyəsi
10. Autoimmune nəzəriyyəsi. Aşınma və köhnəlmə nəzəriyyəsi
11. Genetik Yaşlanma nəzəriyyələri
12. Həyatdan geri qalma nəzəriyyəsi
13. Fəaliyyət nəzəriyyəsi
14. Sadiqlik, əskiklik, alt mədəniyyət nəzəriyyələri
15. Gerontologiya elmi haqqında məlumat

II kollokvium sualları

1. Yaşlıların əsas ehtiyacları
2. Psixi sağlamlıq və yaşlanma
3. Altsaymer xəstəliyi
4. Pik xəstəliyi
5. Qocalıq psixozu
6. Depressiya
7. Depressiyanın növləri
8. Ahıllara qarşı zorakılığın növləri
9. Ahıllara qarşı istismar
10. Ahıllara qarşı xoşagəlməz rəftar
11. Yaşlıları pis rəftardan qorumağın yolları
12. Yaşlılarla keys menecment təcrübəsi
13. Keys menecmentin məqsədləri
14. Ahılığa hazırlıq proqramı
15. Ahıllarla konsultasiya.

XVI. İmtahan sualları

1. Demografiya və yaşlılıq
2. Urbanizasiya və yaşlılıq
3. Təbii artım
4. Demografiyada ahılların yeri.
5. Ahılığa dair bioloji nəzəriyyələr
6. Fəaliyyət nəzəriyyəsi. Fiziki Problemlər
7. Ahılığa dair psixososial nəzəriyyələr. Psixoloji Çətinliklər
8. Həyat Sürəti (Enerjisi) nəzəriyyəsi
9. İmmunologiya yaşlanma nəzəriyyəsi
10. Autoimmune nəzəriyyəsi. Aşınma və köhnəlmə nəzəriyyəsi
11. Genetik Yaşlanma nəzəriyyələri
12. Həyatdan geri qalma nəzəriyyəsi
13. Fəaliyyət nəzəriyyəsi
14. Sadiqlik, əskiklik, alt mədəniyyət nəzəriyyələri
15. Gerontologiya elmi haqqında məlumat
16. Sosial və psixoloji gerontologiya
17. Yaşlıların əsas ehtiyacları
18. Psixi sağlamlıq və yaşlanma
19. Altsaymer xəstəliyi
20. Pik xəstəliyi
21. Qocalıq psixozu
22. Geriatriya elmi haqqında məlumat
23. Depressiya
24. Depressiyanın növləri
25. Ahıllara qarşı xoşagəlməz rəftar və istismar halları
26. Ahıllara qarşı zorakılıq növləri
27. Yaşlıları pis rəftardan qorumağın yolları
28. Keys menecmentin məqsədləri
29. Ahılığa hazırlıq proqramı
30. Ahıllar haqqında qanun
31. Tənha ahıllar üçün göstərilən sosial xidmətlər
32. Qocalar evi
33. Ahıl insanların cəmiyyətdəki yeri
34. Müasir cəmiyyətdə ahıl

35. Yaşlıların sağlamlıq vəziyyəti
36. Ahıl adamların psixi problemləri
37. Tənha ahıllara göstərilən sosial xidmət formaları
38. İnternet evləri və pansionatlarda yaşayan ahıl vətəndaşlara göstərilən sosial-məişət və tibbi xidmət
39. Dövlətin ahıllara göstərdiyi qayğı
40. Ahıllarla sosial işin xüsusiyyətləri
41. Azərbaycanda ahıllarla bağlı dövlət siyasəti
42. Sosial xidmət sahəsində ahılların hüquqları
43. Ahılların pensiya təminatı
44. Yaşlılarla gənclər arasında qarşılıqlı münasibətlər
45. Müasir sosial sferanın yaşlılara təsiri

"Ahıllarla sosial iş" fənninin sillabusu 6008006-" Sosial iş" ixtisasının tədris proqramı, tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir. Sillabus "Pedaqogika, psixologiya və incəsənət" kafedrasında müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir 13 fevral 2026-cı il (protokol №06.)

Fənn müəllimi:

b/m. S.M.Məmmədova

Kafedra müdiri:

dos. A.X.Əliyev